

Маслак О., д. е. н., проф.
Шара В., аспірант
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна

ІННОВАЦІЙНА БЕЗПЕКА: ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ

Вступ. На сучасному етапі господарювання для кожної країни одним із пріоритетних завдань є забезпечення інноваційної безпеки, оскільки інноваційні процеси значною мірою впливають на стан національної економіки. Для ефективного аналізу сутності інноваційної безпеки необхідно розуміти передумови та особливості її формування.

Варто зазначити, що питання інноваційної безпеки є недостатньо розробленим у сучасних наукових дослідженнях, оскільки сама категорія є досить молодою. Однак, беручи до уваги тенденції сучасності щодо інтенсифікації інноваційного поступу, інноваційна безпека є актуальним питанням сьогодення.

Витоки дослідження інновацій беруть початок з робіт Й. А. Шумпетера. Він вважає, що саме нові товари, методи виробництва та ринки і є тим фундаментальним імпульсом, який приводить у дію та підтримує капіталістичний двигун [1].

Саме результати досліджень інновацій заклали базис інноваційної безпеки у сьогоденні. Поштовхом до необхідності розвитку цієї категорії став ряд факторів, які мають суттєвий вплив на національну економіку та являють собою злиття інноваційного та безпекового чинника, а саме:

- посилення конкурентної боротьби на міжнародному ринку шляхом впровадження інноваційних розробок;
- наростання загроз, пов'язаних із фізичним і моральним зносом та необхідністю модернізації устаткування;
- необхідність стимулювання інноваційної діяльності в умовах «відпливу умів»;
- необхідність відповідності міжнародним стандартам діяльності, які враховують використання ефективних інноваційних рішень.

Так, динаміка інноваційних процесів обумовила виникнення категорії інноваційної безпеки як такої, що сприятиме забезпеченню безпеки країни в сучасних умовах господарювання.

До визначення ролі інноваційної безпеки сформувався два підходи: вона виокремлюється дослідниками як одна зі складових економічної безпеки або як одна зі складових національної безпеки країни.

Розглядаючи дослідження науковців у межах першого підходу, можна зазначити, що Л.О. Волощук та А. В. Крисенко вважають, що «інноваційна безпека підприємства є однією з ключових складових економічної безпеки» [2, С. 54], а О. В. Прокопенко вказує, що «в основі інноваційної складової

економічної безпеки лежить термін «інновація» [3, С. 113]. У межах другого підходу О. М. Петухова зазначає, що «проблеми інноваційної складової національної безпеки є актуальними для будь-якої країни» [4, С. 154]. Тобто, спостерігається розбіжність у визначенні місця інноваційної безпеки у системі безпеки.

На нашу думку, останній підхід є найоптимальнішим і доцільно розглядати інноваційну безпеку як складову національної безпеки, оскільки вона має ряд характеристик, що вказують на ґрунтовність такої приналежності:

- інноваційна безпека являє собою більше, ніж одну зі складових економічної безпеки, вона виходить за її рамки та поєднує в собі більше параметрів, ніж ті, що характеризують безпосередньо економічну безпеку;

- інноваційна безпека має власну досить розгалужену структуру, що робить її самостійним об'єктом досліджень;

- інноваційна безпека пов'язана з усіма складовими системи національної безпеки країни, а, отже, логічним буде розглядати її на одному рівні з ними.

Ми вважаємо, що особливу увагу варто приділити інноваційній безпеці національної економіки, оскільки в умовах глобалізації та посилення ролі міжнародного партнерства зростає необхідність забезпечення безпеки країни.

Одна з ключових ролей у функціонуванні інновацій, а також забезпеченні інноваційної безпеки національної економіки належить підприємствам, які займаються виготовленням інноваційних продуктів або ж впровадженням інноваційних технологій.

Можемо спостерігати, що світовою спільнотою висувається ряд вимог, пов'язаних з інноваційною безпекою, зокрема – з впровадженням підприємствами ресурсоефективних технологій, які дозволяють використовувати відновлювані джерела ресурсів, сприяти захисту екології та знижувати ризики для життя та здоров'я людини.

Це свідчить про те, що поняття інноваційної безпеки цілком відповідає вимогам сучасності та дозволяє вирішувати нагальні питання, пов'язані з інноваційною діяльністю та безпекою країни.

Висновки та пропозиції. Таким чином, інноваційна безпека є окремою економічною категорією, яку варто розглядати у взаємозв'язку з економічною безпекою, її елементами, а також іншими компонентами національної безпеки. Беручи початок із досліджень інновацій, інноваційна безпека формувалася під впливом сучасних тенденцій економічного розвитку, зокрема ролі інноваційних процесів в економіці та необхідності забезпечення їх безпеки.

Забезпечення інноваційної безпеки має бути одним з основоположних принципів інноваційної політики та становити базис для ефективної інноваційної діяльності, а подальші дослідження, в свою чергу, дозволять країні крокувати в ногу зі світовими економічними процесами .

Використана література:

1. Schumpeter J. Capitalism, Socialism & Democracy / Joseph Schumpeter. – 2003. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://eet.pixel-online.org/files/etranslation/original/Schumpeter%2C%20Capitalism%2C%20Socialism%20and%20Democracy.pdf> .

2. Волощук Л. О. Інноваційна та інтелектуальна безпека промислового підприємства як об'єкти управління в умовах його розвитку / Л. О. Волощук, А. В. Крисенко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://oaji.net/articles/2017/2071-1497938925.pdf>.

3. Управління інноваційною складовою економічної безпеки : монографія : у 4-х т. / за ред. д. е. н., професора Прокопенко О. В. — Т. І. : Теорія та методологія управління інноваційною складовою економічної безпеки. — Суми : Триторія, 2017. — 464 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/66704/5/Prokopenko_Tom_I.pdf.pdf

4. Петухова О. М. Інноваційна складова національної безпеки країни / О. М. Петухова // Тези доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ» (19 квітня 2018 року). – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2018. – С. 152–154.

Матюк Л., викладач вищої категорії
Гнатюк О., студентка 31-БО групи
 Любешівський технічний коледж
 Луцького НТУ

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ТА МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Вступ. Фінансова безпека підприємства є найважливішою складовою економічної безпеки держави і розглядається як стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем.

В умовах економічної кризи, що характеризується високим рівнем фінансових ризиків, важливим завданням для забезпечення життєздатності суб'єкта господарювання є гарантування фінансової безпеки підприємства.

Основна частина. Фінансова безпека підприємства відображає захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності.

У загальному випадку фінансову безпеку суб'єктів підприємництва представляють як певний механізм, що, з одного боку, забезпечує стабільність фінансової системи шляхом використання захисних фінансових інструментів, а з іншого – забезпечує її ефективність шляхом організації раціонального використання фінансових ресурсів.

За визначенням професора М.М. Єрмошенка [6], під фінансовою безпекою підприємства розуміють фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю та якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, які використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз. [6, с. 47].

На думку О.Ю. Амосова фінансова безпека підприємства визначається як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, що виражається у високих значеннях фінансових показників прибутковості й